

Procediments. El dels catalanistas es evolutiu, el nostre no.

Que 'l dels catalanistas es evolutiu, be ho sabem prou; principalment des que s'han casat l'*Alcega* y el *Foment*, naixent d'aquets papàs *La Veu de Catalunya* y las consegüents teories progresivo-evolutivas. Pro, que nosaltres no ho som, tampoch es veritat. El dia en que 'ls liberals votesin l'Unitat catòlica, no faltarian los vots dels diputats carlistas. Quan en Silvela-Polavieja estableixin l'autonomia de las regions (circol-quadrat) nostre vot en pro no serà 'l darrer. Y aixís de lo demés. Nostre intent fora imposar radicalment y d'un cop nostre Programa. Mentres aixó sia impossible no 'ns oposarem á que s'implanti per parts. De manera que també som evolutius, no en la doctrina, sino en los procediments, ni més ni menos que 'ls catalanistas.

Medis. Per implantar lo regionalisme volém nosaltres la forma monárquica; als catalanistas tan els fa aquesta com la republicana.

Es veritat, pro no 'n traurán res d'aixó. Seria dir que 'ns distingim perque nosaltres defensém á Don Carlos y ells no, ó que dos mestres es distingixen perque l'un es jove y l'altre es vell. Seria cert, pro no 's distingirían en quant á mestres. Donchs igual; ara parlem del regionalisme, carlí, deixant apart tot lo demés.

A més que ells donan á entendre que si una república establís lo regionalisme, nosaltres no votáram en pro. Lo qual es fals, com hem dit dalt.

Finalment. Nos distingim perque nosaltres volém l'autonomia com á fi últim; los catalanistas com á medi.

Suposada la *Confederació espanyola*, nosaltres volém una autonomia ben radical; y la volém com á fi últim. de manera que no volém passar més enllá, es dir, á la independència catalana.

La Nació. al revés, la vol com á medi per passar més enllá; y com que més enllá de la autonomia més radical sols hi ha la independència, «**LA NACIO» TE COM A FI ULTIM LA INDEPENDENCIA DE LA PATRIA CATALANA.** Per xó hem dit alló dels bemols y la censura.

Aquí sí que 'ns distingim los carlins de *La Nació Catalana*. Pro consti que *La Nació*, en aixó, no es catalanista, pues defensa lo contrari de la *Unió Catalanista*, que es lo que dirigeix á son partit. Aqueixa ha declarat cen: cops que vol autonomia radical, pro baix la base de la *Unitat del Estat*; es dir, ni més ni menos que 'ls carlins.

Ni *La Nació Catalana* té cap autoritat per dir que las *Bases de Manresa* son oportunistas, y no definitivas, ni pot parlar en nom del Catalanisme al afirmar, en aixó, tot lo contrari de lo que 'l Catalanisme afirma. Li preguém que 'ns citi algún text aprobat per la *Unió Catalanista* que sostinga aquesta doctrina. Mentres no ho fassi aixís, tindrem dret á dir que, en aixó, el que 's distingeix dels catalanistas es *La Nació Catalana*, no 'ls carlins.

VALCARLOS.

LO DESARME

No sé per qué s'escarrasan Muravieff y Nicolau, ab aixó qu'ells anomenan lo desarme general. Jo ja 'm creya que 's donava tot aixó per enterrat, quan tot d'una los diaris tornan de nou á parlar'n. Y es que 'l Czar, segons diuen, se proposa 'l mes entrant donar á Sant Petersburg conferencies per engrant, per mirar lo modo y forma d'aplanar aqueix barranch. Mes, se troba 'l pobre jove, (y per cert qu' es un mal cas,) que mentres ell aconsella los demés fan l'andorrá. L'Alemanya y l'Inglaterra l'hi diuen qu'ellas jamay voldrán ésser las primeras en desarmar un soldat. La Fransa que res espera del congrés ni dels que hi van, passa las nits y los días arreglant *Le Cham de Mars*; perque per ells es aqueixa la gran festa de la pau. Totas las demés potencias ó son sordas ó bé 'l fan; y ab més ó menos finura, més encubers ó més clar, totas responen al Czar: —Si ho vols fer passa al devant.

Si jo fos home d'empenta y 'm volguessin escoltar, anava á Sant Petersburg y 'ls hi tirava un bon plan. Lo primer que jo faria fora cridá 'n Nicolau que 'm portés totas las forsas tant de terra com de mar. Darrera d'ell l'Inglaterra, tot seguit los alemanys junts ab tota la triplice y ab sas eynas de combat. Y luego vinga la Fransa, la Baviera y Portugal, y fins á la Vall de Andorra no 'n deixava escapar cap. Posaria de filera tots los barcos, xichs y grans, destroyers, cassa-torpedos, los crehuers y acorassats. Faria venir l'exércit de terra, ab sos generals, cassadors, l'infanteria, los peons y 'ls de caball; regiments de artilleria, civils y municipals. Tots plegats los ficaria dintre 'ls barcos de combat, y al tenirho tot en ordre daria ordre de marxar. ¿Cap ahont? Cap á Santiago; y un cop los tingués allá faria que 'ls dirigissen don Ramón y don Pascual. Aquestos ja avisarian tot seguit á l'Oncle Sam, que 'n Safter vingués per terra y 'n Sampson vingués per mar, y queda fet lo desarme en menos que canta un gall.

¿Qué 'ls hi sembla, tinch xaveta? —Certament,—vostés dirán; donchs per tot alló que vulgan Muravieff y Nicolau ara y sempre y á tot hora disposin d'en

CLAUDI-NAL.

Un catalanista ha desclós (ó cosa aixís) á *La Nació Catalana* la bossa de sos secrets. Y li ha dit que es una mentida que un catalanista s'haja burlat del senyor Prats devant d'en Valcarlos.

¿Sabeu per qué? La rahó es concluyent, tanca de cop: «perque 'l senyor Prats no coneix personalment á n' en Valcarlos». Com si diguessim: Yo no coneix á n' en Sagasta, ni éll á mi; per lo tan ningú me 'n pot dir mal. ¿No quedan convents? ¡Aixó ha sortit del meu cap! podria dir l'interessat, com l'alcalde mataroní del quènto.

Item més: ve á dir que 'ls que cursan á la Universitat estudian per capellá. Cuidado si n'estará d'enterat aqueix Fulano. Pro no es estrany. El que, 8 días avants de sortir *La Veu de Catalunya*, encara negava sa aparició, vull dir, el que no sap lo dels seus, menos sabrá lo dels altres.

Y ja sap éll que nosaltres, al revés, estém molt enterats dels ets y uts catalanistas.

Quan s'empresoná al redactor del *Heraldo* senyor Raparaz, als senyors Leuraix y Luna y altres escriptors liberals, tots los periódichs de Madrid posaren lo crit al cel y mogueren un tarabastall de mil dimonis.

Lo *Correo Español* s'ocupá d'aquellas detencions, com exigia 'l companyerisme, fins alguns diputats carlins visitaren á la presó als detinguts.

Donchs ara, s'ha empresonat arbitrariament á un carlista redactor del *Correo Español*, al escriptor senyor Granda, y aqueixa premsa liberal que sembla un sach de nous quan d'algún de sos amichs se tracta, ha callat com un mort devant d'una de las iniquitats més manifestas.

Fa un mes que nostre estimat amich es á la presó y encara no sab de qué se 'l acusa, ni ningú li ha dit una sola paraula sobre 'l motiu de sa detenció.

Protestém una vegada més del atropello de que es víctima el senyor Granda y de nou li enviém lo testimoni de nostra amistat y consideració.

La España Cristiana de Valencia, vol comensar á publicar una llista d'industrials y comercians catòlics, ey, d'aquets que no 's donan vergonya de dirsho y de que tothom ho sábiga.

Molt be, si 'ls catòlics, (que dit sia de passada, ens afavorim tan poch com podém), compleixen la obligació que tenen, y van á comprar á aqueixos establiments.

Donchs nosaltres, aném ja á recomanar á un industrial més aixirit que un pèsol.

Y que va de veras, com veurán en lo següent anunci que reparteix ab profusió:

«Pera 'ls catòlics deicids:

Xacolata anti-juheu. Café anti-masónich. Sucre anti-protestant. Xarop anti-racionalista y Thé anti-liberal.

Alt de Sant Pere. núm. 5.»

Nada, nada; qui vulga reventar á un juheu, no te més que donarli mitja presa de xacolata d'aquella casa.

El Necedalime va de capa caiguda.

Els necedalins de bona fe, ja fa temps que abandonaren al seu quefe y, ó tornaren al camp lleal, ó s'han retret y están avuy quiets á caseta. Els que ho eran ó per conveniència ó per compromís, avuy l'abandonan en busca de una breva que veuhen á trevés de las fumadas ulleras de 'n Polavieja.

¿Ab qui 's queda avuy don Ramón de las contimflainas?

¡Pobre Necedal! A pesar de que li está com l'anell al dit lo que li passa, confessém que 'l cástich que sufreix es dels que aplastan á un home.

Mirin que n'hi ha per tornarse boig.

¡Quearse ab quatre soldats y un cabo un home que 's creya capitanejar no sé quans millons d'espanyols!

El mon es aixís, don Ramón.

Las cosas s'han de pendre ab calma.

O en tot cas, rosegarse 'ls punys.

Hem tingut el gust de rébrer la visita del jove que firmava ab l'pseudónim de «Un Espardenyer de Vich» manifestantnos que dimecres día 11, fou citat deván del Tribunal per instancia del señor D. Joseph Giralt.

Nosaltres li hem fet presén que per cap concepte ens ne podriam fer responsables, pero que procurariam interessarnos perque la cosa no passés á majors.

Y aixís ho farém.

Lo dia 23 del corrent, los alumnos interns de según any de Retórica y primer de Filosofia del Seminari Conciliar d'aquesta Ciutat, farán una festa Campestre á Caldas de Montbuy, la cual, segons los preparatius que s'efectúan, promet ser molt lluhida.

Deu vulga que 'ls seminaristas, aixís com en tal dia celebrarán la festa de Sant Alfonso, celebrin també el día 4 de novembre pròxim la festa de Sant Carlos.

En una de las societats catòlicas mes importants de Barcelona, era causa de acolorats comentaris lo sermó que pronunciá un notable orador lo diumenge passat en una de las parroquias de aquesta capital, ahon se donava fi aloctavari á Jesús Sagramentat. Mentres los uns alabavan la seva elocuencia, los mes demostravan que en el fondo del sermó no hi havia mes que una manifesta passió política. Ens abstindrem nosaltres de repetir tot lo que sentirem en obsequi al aludit Pare Predicador. Pero sí que direm una cosa y es: Que fa pochos días, un ilustre Prelat de Catalunya, prohibí al clero de la seva diócesis que 's fiqués en política, y es mes; en fa menos encara que ho sentirem de sos propis llavis, ab rahons irrefutables.

Y vamos á veure, Reverent Pare.

¿Quín fruit pot haver produhit lo seu sermó, quan es causa de acoloradas disputas entre els mateixos catòlics?

¿No es una verdadera llástima y no causa tristesa sentir comentar desfavorablement las paraulas pronunciadas per un sacerdot desde la trona, per mes que sia tal volta 'l primer orador sagrat de Barcelona?

Y pleguem; perque la cosa es massa delicada.

Si vosté fos batlle ¿qué faria?

II

Don Emilio Castelar, qui 's digué Pere y fou Pere durant mitj sigle, assegura avuy que á penas si se 'n diu, per més que á voltas nos regala glops de sa acostumada modestia democrática y de sa coneguda republicana garruleria. No es pas mon intent recordar aquí la vida y miracles de don Emilio; prou feyna

tindrà algún dia si, oblidant sas passadas gestas, fa 'l balans general. Son nom m' ha vingut per associació d' idees, al considerar que vosté fa una pregunta de tals intrínquilis á qui may s' ha dit Pere, ni Pau, ni Berenguera, ab penas, ó sense penas que de tot hi ha á la vinya del Senyor.

Qui ho sab de bona tinta, afirma que la política no té entranyas, y com que jo soch *gourmand* de la sanch y fetje ab seba de porch y prefereixo cent vegadas una sopa de ventre de ídem ab alioli, á la celebrada *julienne*, ni per la boca tinch inclinació á la política. Lo qual significa que no perteneixo á cap partit y que mas relacions polítiques son escassas ó nulias. Ma filiació es senzilla: soch fill de mos pares, á qui Deu perdoni y pare de dos pimpollos que Deu me conservi; y..... casi res més.

Naturalment que lamento las desgracias de la patria y ab sas venturas m' alegro. Nascut en un poblet ahont rodá mon bressol y 's passaren los millors dias de ma vida entre las caricias dels pares y las falagueras ilusions de la joventut, sento per la patria chica ó gran sens dubte més que la gent cosmopolita que ab treballs sab ahont nasqué y no li importa gran cosa 'l punt en que deixarà 'ls ossos. M' entero de la marxa de las cosas, pero no 'm preocupa gaire aquesta faramalla de drets que tant amohina als polítichs d' ofici. Entench que tot es bó si la gent es bona y que ab dolents no hi ha cap negoci bó.

Per lo demés de mas relacions ab ministres no 'm cal parlarne, no 'ls he vist sino retratats en las planas del *Noticiero*. Dich mal, he conegut á un personatge que arrivá á pescar la cobdiada cartera; y encara 'm dura la sorpresa. Francament si bé totas las midas s' han escursat desde que comensá la degeneració espanyola, may hauria dit que la mida de ministre fos tan curta. De generals no 'n conech pas: no puch dir sino que per las figuras del *Noticiero* n' hi ha de guapos y d' altres que no ho son. Las armas me fan una pór tal que fins un ganivetet es pera mí arma prohibida.

Si tornés la costúm antiga de trencar pinyons, no sé pas com me las arreglaría. De Pantorrilles no 'n sé un borrall. Sento dir si ho es fulano, ó mengano, si fa, ó desfá, si tomba, si gira y aquí s' acaba. Comprench que deu haverhi personas influents en los partits, pero á fe d' home de be estich lluny d' ellas com dels partits, aixís es que no conech aquella classe d' animals si es qu' existeixen. Dels cassinos polítichs ne tinch tancadas las portas: estimo que son moltas las familias que deploran véurelas obertas. No dich pas que pera tots sían inútils: un conegut meu n' ha tret una posició que val una fortuna: un professor públich hi passava temps atrás los ratos perduts, jugant al burro. De la Plassa Real no me 'n preguntí. Desde que l' adornaren ab lo cinturón pels coches, fins las didas y la canalla 'n fugen; la societat "Los tres hermanos" ja hi fa poch negoci; sembla que tancarà la botiga. Entenguí que no hi he comprat may. De diputats y senadors n' he conegut alguns en temps d' eleccions, després..... *si te vistu no me acuerdu*, com diu la Maritornes de casa.

Clar y net, soch neutre; no tinch relacions polítiques de cap mena; no 'm parli de Maluquers, ni de Planas, ni de Comas, ni de Collassos, ni de cegos, ni de bornis, que no 'ls conech sino per servirlos. A mí parlim dels impostos ab que m' arruhina 'l Ministre d' Hisenda; dels mil investigadors que s' entretenen amohinantme pera demostrar que la casa del carrer d' en Robador produheix més de lo que 'm dona; y del paper sellat que 'm costan las sollicituts als Delegats y las sabatas que gasto corrent inútilment per las oficinas. Parlim dels desastres ocasionats per la suspensió de la Companyia de Fransa, de la baixa de las Cubas, aixó sí que ho conech; per aixó es que se 'm fa estranya la seva pregunta.

Y no 'm digui que d' aquí vé 'l mal que patim y que desitja posarme á proba. Ja ho sab vosté d' ahont venen los nostres mals. ¿Qué vol? ¿vol que vagi á votarlo á vosté per batlle? tindrà un vot y encara si 'l trovan, ¿vol que fassi reclamació per lo contingut de las llistas, si no m' agradan? avuy per avuy tal empresa es heroica y 'ls héroes no s' estilan, si no es en las comedias. ¿Vol que me exposi en va á que m' empaperin ó 'm fiquin á la garjola? vosté no 'm vol pas tan mal, ni jo hi passo. Passaré, si li plau, per la prova en que 'm posa; li diré tal com sápigam lo que jo faria si fos batlle. Aixó sí, no entenguí pas que mas paraulas tingan la menor malicia: com que jo no he conspirat may, ni he sollicitat cap cárrech, ni he sigut res fins are, desconech lo que passa entre bastidors; aixís es que tot m' ho trauré del cap.

Avans empro de comensar la tasca sento necessitat

de ferli una consulta. ¿Quí sab si posés á contribució als meus amichs? Ne tinch en tots los partits y 'n tinch molts. Si ve ab mí algún dia pel carrer, sentirá á cada pas: adiós, amigo; abur, amigo; ola, amigo; tots en castellá. ¿Creu vosté que puch confiarhi? Aixó de que catalans sían amichs en castellá, 'm fa l' efecte de que no hi ha seguretat complerta: recordo que las donas diuhen de las ollas y platos esquerdadas que parlan en castellá. Per altre part no olvido qu' un sabi antich considerava molt rara la verdadera amistad, tant, que feya construir una casa petita, petita, y com aixó excités l' admiració, exclamava "¡jo pogués omplirla de verdaders amichs!" Finalment no sé ahont llegia l' altre dia que 'l nom d' amich se prositueix avuy.

l' amistat es interesada també, de manera que cal corretgir alló d' *amicus Plauto sed magis amica veritas*, y escriure: *amicus Plauto sed magis amico pax-cunia*.

Si vosté dupta com jo, fassim lo favor d' avisarme. S.

JANER

Lo Jané es el mes millor que hi ha á l' any, per la maynada, puig es lo mes en que 'ls Reys premian a la canalla

que s' han portat ben rebé y han cregut en tot als pares y no han portat may carmells ni las calsas may mulladas.

També es lo mes en que 'l fret fá posar las mans com.... grasas; en que corran pels terrats los gats y també las gatas lleuant cada marrameu que fá vení esgarriansas.

També dintre d' aquest mes los que son lleals á la Causa hi trobaran la gran festa dels Reys *dallonsas* d' Espanya.

AZIV NAOJ.

FOTOGRAFFIE VIGATANE

Avis als vigatans

Hem rebut moltas cartas de Vich en algunas de las quals sos autors se donan per aludits y hasta per ofesos, en las revistas vigatanas qu' hem publicat.

Lo més original del cas es, que alguns d' ells s' ofenen per una mateixa alusió; lo qual prova d' una manera patent y clara, que uns y altres s' equivocan.

Y com á detall curiosíssim, son quatre los quins s' aplican la originalitat d' en Dentotas, dos d' ells íntims amichs meus, y un, condeixible meu, durán quatre anys, en lo Seminari de Vich.

Consti, donchs, que 'l subjecte que s' ocultava ab lo pseudónim «*Napoleoni Fritin*» y un servidor de vostés, que allargava ó escursava las revistas segons ma voluntat y las necessitats ó conveniencias del periódich, jamay ens proposarem lo que alguns han vingut á suposar, creyente veure en tals revistas sols lo desitj de ferir á determinadas personalitats.

Si algunas vegadas s' hi intercalaren *apodos* sens ordre ni concert, fou ab l' únich objecte de ferlas interessants al públich pera després, ab datos y comprobants, atacar la immoralitat en totas sas manifestacions y protestar contra lo que 's fá ó s' ha fet alguna volta, desfavorint lo bon nom de Vich, com per exemple lo que ha passat fá poch en lo billar de cert café y lo de que 's queixa *La Comarca* en son últim número.

LO DIRECTOR.

IGNOCENCIA....!

Qui haja visitat, sisquera siga molt depressa, un de aqueixos establiments ahont se cuida un gros aplech de personas á qui la falta de racioni fa siguin totas sas accions purament fets regulars pero inconciens com los de una máquina, es casi be imposible que, tot visitant aquells infelissos, no se haji enterat, totp lanyentlos, de algunas anécdotas que si be nos causan dol y tristesa per lo estat desequilibrat del qui las executá, ab tot no poden menos de fernes gracia, ja que totas ellas respiran ingenuitat é ignocencia.

Crech haurás entés, estimat llegidor, vaig á contar la feta de un boig. Pero lo protagonista

de la meva narració,—rigurosament histórica,—no es cap de aqueixos sers desgraciats á qui alguns moments de deliri precisan sa estada en manicomis ó casas de salut; sino que resulta esser un beneyt pacífich, una de tantas personas que ab tot y tenir mols anys pareix no haijan passat de aquella edat ditxosa ahont tots los maldcaps consisteixen en fer ballar baldufas, jugar á cuít y fer enrabiar los *Xanxas*; es á dir, que més que homes grans, semblan criaturetas á qui una forsa misteriosa ha fet creixer donántloshi lo aspecte de personas de seny.....

Era donchs, en la ciutat de X..... ahont había parat son domicili un pobre home á qui tothom coneixia per lo nom de Mariano. Poch temps durá la tranquilat y sossego de aquest desgraciat ja que bon pun fou coneguda sa miserable condició resultá esser lo divertiment de criaturás y grans, los qui encalsantlo com lo llebrer al cunill, li 'n feyan veurer de *secas* y *verdes*, dihentli fástichs y arribán alguns, los més desvergonyits, á darli alguna que altre corrida, espectacles que acabavan casi sempre ab la intervenció de los *representantes de la autoridad*.

Aquesta, vevent que pera desgracia de aquell infelís las molestias de la quitxalla no reconeixian terme, acordá posarlo en lloch segur, recluintlo en l' Hospital y donantli, entre altres, lo cárrech de traginador de morts desde la sala de malalts al cuarto de observació.

No vull entretenirme á contar hasta ahont arribava la fidelitat y obediencia del pobre Mariano en las feynas á n' ell encomenadas, ni menys lo zel y exactitut ab que sense por de cap mena cumplia sa trista misió cuan algún dels recullits en aquella Santa Casa, deixava 'l mon fent via cap á la eternitat. La diligencia sols pot compararse en algún modo á la que manifestan los amos de cotxes de parada, atenant á sos parroquians al olor de propina.....

Sucché, pues, que en una de aquellas salas, ahont los ulls no veuhen altre espectacle que caras menjadas per la febre, ni 'ls oídos poden recrearse en altre cosa com no sigan los *ays* dels nafrats y moribundos, jeya un infelís en lluita formidable entre la vida y la mort, resistintse á las fermas sotregadas ab que desapiadadament aquesta lo empenyia cap al fossar. Després de durar llarch rato aquell estat violent del pobre malalt, mancanti ja las forsas pera continuar una vida que li fugia per moments..... caygué en una inmovilitat absoluta, prenent sa cara aquella verdor dels cadavers hasta el punt de que al passar lo metje poch rato després, ordená á 'n Mariano que cumplís ab aquell *difunt* lo que son ofici li manava.

No 's tingué que repetírseli l' avis: encar no había tingut temps lo facultatiu de passar lo llindar del Establiment benéfich, cuan ja baixava 'n Mariano ab la sùnebre carga, las escalas que portan als cuartos baixos, en un dels quals está instalat lo *cuarto de observació*. Pero..... ¡y ab quina posició anava lo pobre *difunt*!..... penjat de cap per vall, fent ritme aquest—lo cap,—y els braços del infelís ab lo pas marcial que marcava aquell traginer sens conciencia, qui franquejat sens dupte ab semblant ofici, cantrolaba una cansó molt en boga entre cegos y modistas..... cuan de un plegat sent un ¡ay! tot llasimós, y tan aprop seu, que no dupta era de la persona mateixa á qui passejava tan cómodament.

Ab tot en Mariano no s' aturá, y cego cumplidor de son cárrech, y sentli imposible entendre pogués donarse una mort *aparent*—pot ser per la poca frecuencia de casos semblants,—va donar per tota contesta als ¡ays! del pacient un..... ¡Calla! sech y altivol, signe manifest de quant molestias li eran las impertinencias de aquell *mort* que no resultava tan manso com los altres....

Pochs passos li mancavan per arribar al terme de son viatge y dar sa tasca per complerta, pero lo desgraciat malalt que, després de patir molt per la posició violenta en que feya rato estava, comprenia ab tota sa feréstega realitat lo crítich de sa situació, cas que 'n Mariano realísés sos propósitos, feu un esforç, y tan com li permeté sa debilitat cridá: ¡Mariano....! ¡Mariano....! ¡qué fas....! ¡ahónt me portas....! ¡mira que soch viu....! expresions que tant enfadaren á n' aquest que, prenent sa cara la serietat de un preceptor de párvols, li digué: ¡Calla.... no veus que 'ts mort....! Y sino.... que ho digui 'l metje.....

La providencial aparició de una tercera persona, privá 's consumés lo sacrifici de aquell desgraciat.... Un dels enfermers atret, sens dupte, per lo ruido de la inesperada conversa y vevent á n' en Mariano, encar que un beneyt pacífich la possibilitat de una equivocació lamentable, lo va deturar, preguntantli: ¿Qué tens Mariano....? ¡Re—contestá 'ell tot seguit y ab lo candor de un noyet de primera comunió:—aquest que porto..... que diu que no es mort y el metje

ha dit que sí.... ¡ves qui ho sabrà més; éll ó.... el metje...!

Una forta rialla del enfermer corejá las últimas paraulas de 'n Mariano; se tractá inútil-ment de convencer 'l de que había succehit ab aquell pobre malalt un cas de *catalepsia*, pero éll, á qui la seva *felicitat* no li permet distingir casos tan difícils ahont molts homes de carrera hi *trufan*, no ho vol creurer, y encar cuan n' hi parlan diu que va ser una *enganyifa* del metje.... ¡Sí! ¡sí!....—repeteix.—¡El malalt primer ja era mort.... pro després.... el metje me enganyá!.... ¡éll ne té la culpa...!—JOSEPH BARGUÑA.

CARTAS DE FORA

Mataró, 12 de janer de 1899.

Inolvidable y molt estimat Mestre: Per primera volta 'm presento com á deixeble de vosté, si es que 'm considera digne.

Com que m'agrada la lissó que toca donar lo dissapte pròxim, vaig á mirar si ja comenso á enténdrela.

P. ¿Qué 's necessita pera gobernar bé una ciutat?

R. Que 'l que té 'l càrrech de regirla, com es l'arcalde, sia un home de bé, y que ademés de ser autoritat sia com pare que vetlla per la salut dels seus fills (ciudadans).

Explaném un xich la resposta: L' home que té la vara, ó sia l' arcalde, deu ser home de bé y pare dels ciudadans.

¿Qué vol dir home de bé? Jo, senyor Mestre, entench per home de bé, al que procura no fer mal á ningú é inculcar lo sant temor de Deu als seus pròxims. ¿Qué vol dir qu' ademés de ser autoritat, sia com pare que vetlla per la salut dels seus fills? Jo crech que vol dir qu' ha de procurar de treure 'ls vicis dels fills, sentne ell lo primer en dar exemple.

Donchs be, aném al grá y deixém la palla: ¿Cumpleix així la primera autoritat de Mataró?

Per cumplirho aixís ha de procurá no fer (com sab molt be tot Mataró) lo que feu aquell arcalde, que robá la vara, ocasionant serios disgustos á un senyó molt respectable y molt catòlich; ha de procurá no imitá aquell arcalde qu' al primer dia de ser amo de la vara, maná que 'ls serenos durant la nit no alabessin lo Sant Nom de Deu; no despatxá com feu aquell, á tants empleats, que molt exactes en lo compliment de sos debers, molts d' ells feya més de vint anys que prestaban serveys á la ciutat. Senyó Mestre, ¿qué no sap per qué 'ls va despatxá? ¡¡¡Horroritis!!!..... perque tenian l' alta honra de no haberse associat al malehit partit lliberal. En fi perque fora un may acabá, per ser bon home y bon pare dels ciudadans, no 's deu embrutá (¡¡¡quina barra!!!..... y ¡¡¡pel mitx de la Rambla!!!) ab lo més Sant y sagrat; també deu procurar treure, en lloch d' engrandirla, la malehida const.... vull dir prostitució. Jo 'm guardaré d' atribuí aqueixos escándols y molts d' altres, al arcalde de Mataró, encare que.... si.... qu' aseguero, com sab tot Mataró, que ans d' haverhi aqueix ajuntament no hi habian los escándols qu' avuy hi han.

Un altre dia continuaré, y mentrestant que 's preparin alguns concejals y secretaris d' aquell ajuntament que tenian l' arcalde tan bó per sé rustit; no obstant advertixo que dits senyors no han de tenir por de res, perque sols cantaré veritats.—QUILPIQUIQUES' HORRASQUI.

**

Berga, 14 janer 1899.

Al *Pi de las Tres Brancas*.

Aquest quizenari bergadà, en son nombre 3, corresponent al 25 de desembre del finit any, s' ocupa d' una composició llegida en lo Certamen que tingué lloch lo dia 8 de desembre del mateix any en lo seminari de Solsona, fent dir al autor de la mateixa, ab lo major descaro, cosas que no ha dit, posantlo en son propi apellido, dient que ens admira que estudihi en un Seminari; essent aixís, que 'ls informes del senyor Espar, autor de la mateixa, tal volta son millors que 'ls d' aquells presumits y xerraires que varen engalipar al director del *Pi*, fentli dir la A per la B, y que 's posaren sobre la Comissió del Certamen, la qual tingué á be 'l que dita composició fos llegida.

Aquestos quidams, ab un sol colp de sentir llegir una composició, han trobat en ella defectes dels que la Comissió del Certamen, després d' un detingut examen, no va ferse càrrech. ¡Quin xasco per la mateixa y fins per los demás catedràtics, Vice-Rector y Rector del Seminari; ningú dels quals va protestar al sentir disbarats tan grans com suposan tals catalanistas!! A Berga hi tenim estudiants molt més esquilats que 'ls mateixos catedràtics del Seminari en conjunt.

L' any vinent deixarán de constituir la Junta censora los catedràtics y queda aqueix càrrech confiat als catalanistas bergadans. Perque aqueixos tenen lo dó especial de sentir més de lo que 's diu, puig varen sentir com l' autor de dita composició deya que *las bases de Manresa estableixen l' indiferencia religiosa, y com asseguraba que catalanisme y masonisme son una mateixa cosa*, essent aixís que en tot lo decurs de la composició no varen citarse las bases de Manresa, com tampoch va dirse que catalanisme y masonisme fossen una mateixa cosa, com podrán assegurarsen si demanan dita composició á la Comissió del Seminari.

Lo tema de la composició era «Sátira sobre 'l catalanisme, prés en lo sentit d' aquells que prescindixen de la Religió en sos ideals Regionalistas» y per lo tant en ella s' atacava no á la part sana dels catalanistas, sino als que prescindixen de la Religió, y fins arribá l' autor á afirmar que *treta del Catalanisme l' indiferencia religiosa, quedaria net dels molts defectes de que avuy adoleix*.

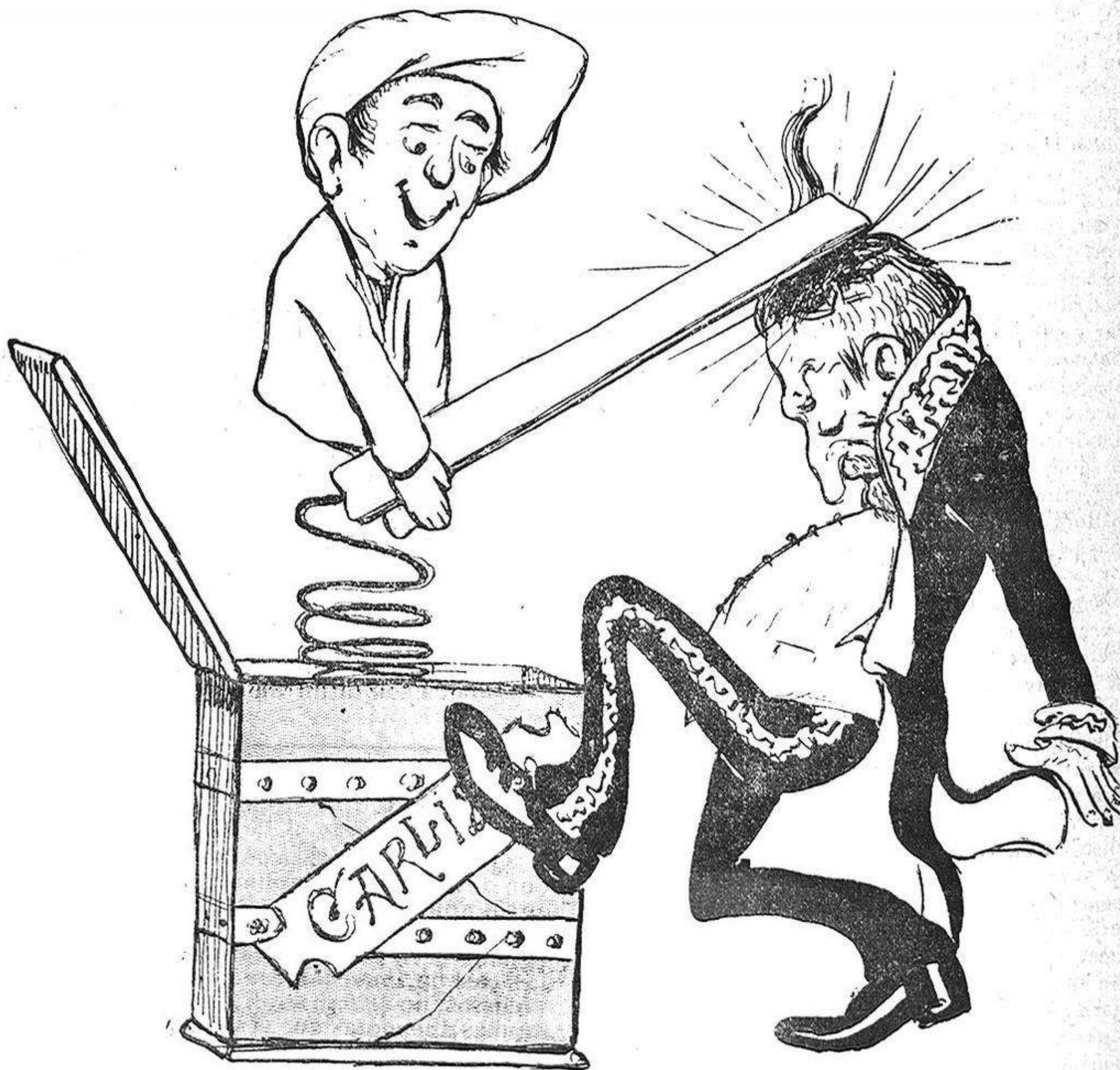
Si es que no varen entendre las paraulas, allavors no siguin tan lleugers en estamparho al *Pi*, y altra volta matlevin las orellas d' un ase, que potser ho sentirán millor.

Vaja, donchs, catalanistas bergadans, sabent vostés molt be lo que lo *Pi de las Tres Brancas* simbolisa, no 'l profanin, donchs, batejant ab son nom á un periòdic que ja en los primers dias de son naixement lo fan servir per calumniar sens solta ni volta; fassin lo favor de ser més prudents y formals, y quan tirin pinyas, fassin de manera que no puguin rebotes sobre vostés mateixos.—Z.

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.

Al carlisme 'l tinch aquí tancat com un ratolí.

¡Ay dimoni! ¿Qué ha passat, que tinch el cap mitj badat...!!!